

SLUTTRAPPORT

ExtraStiftelsen Helse og Rehabilitering

Mica film

Dokumentaren SJU KAMMERS – frontsøstrene

Arbeidstittel Frontsøstrene – et liv i skyggen av krigen.

Dokumentarfilmen med arbeidstittel *Frontsøstrene – et liv i skyggen av krigen*, hadde premiere ved Filmfestivalen i Haugesund 24. august 2011 og visning på NRK1, Fakta på lørdag, 8. oktober. For noen mennesker har tiden man blir født inn i stor innvirkning på de valg som tas. Kvinnene i dokumentarfilmen reiste ut med et ønske om å hjelpe – et valg som skulle føre til at de ble assosiert med noen av de mest grusomme handlingene i det 20. århundret. I filmen møter vi seks kvinner som mot slutten av livet endelig tør å åpne seg og fortelle sin historie. Hva gjør det med mennesker når man aldri har fått mulighet til å bearbeide traumer fordi offentligheten har lagt lokk på historien? Med filmen ønsket vi å bidra til samfunnsdebatten rundt oppfatninger om andre verdenskrig og bidra til å vise et mer nyansert bilde for yngre generasjoner. Arbeidet med filmen har vært komplisert på grunn av alderen til medvirkende og det sårbare temaet som det var vanskelig å snakke om. Målet var å finne karakterer som representerer et variert bilde av kvinnene som reiste ut i Røde kors' tjeneste. Produksjonsperioden tok lengre tid enn planlagt, siden det var viktig for oss å lage en film som best mulig ivaretok de medvirkende. Nærmere 400 000 så filmen da den gikk på tv. Nå jobber vi i samarbeid med Norsk filminstitutt med å få den distribuert til nordiske tv-kanaler og internasjonale filmfestivaler. Vi er nå i gang med å utvikle et undervisningstilbud for den Kulturelle skolesekken, for videregående skole, og er også i dialog med mange kommuner for visninger for Den kulturelle spaserstokken. Vi har fått sterke og gode tilbakemeldinger fra mennesker som har sett filmen og som viser oss viktigheten av at disse temaene blir belyst. Dette er første del i en triologi som tar for seg noen av de menneskene som skulle bære hatet etter krigen – det vil bli tre filmer som tar for seg langtidsvirkninger av posttraumatisk stressyndrom.

Intervjuene ble gjort over en periode på tre år, fra januar 2007 og fram til slutten av 2010. Vi endte opp med seks kvinner i filmen, etter å ha møtt og filmet ti kvinner i løpet av produksjonsperioden. I tillegg til å følge kvinnene i hjemmet og nærmiljøet var vi på flere reiser ute i Europa. Vi var i Tyskland, Polen og Ukraina og filmet. Der oppsøkte vi steder der kvinnene hadde arbeidet og filmet disse som et visuelt tillegg til historiefortellingen med intervjuer og som illustrasjon på tiden som har gått siden krigen. Forfallet på bygninger er brukt som bilde som setter spor. Produksjonsperioden tok ca. to år og i den samme tiden var vi innom arkiver i Norge, og Tyskland. Etter grundig reserach fant vi arkivmateriale i NRKs arkiver, Bundesarchiv i Berlin og flere private arkiver i Norge og Tyskland.

Klippeperioden var komplisert på grunn av antall karakterer og at vi ønsket at hver karakter skulle ha sitt eget "kammers", slik at det tilslutt ble seks separate kapitler som til sammen skulle lage et helhetlig univers og en dramaturgi med en framdrift i filmen. Alle finansiørene som har bidratt har vært viktige for oss. Vi har brukt lang tid på filmen og dette har vært viktig for å kunne gå i dybden med karakterene og bli kjent med de over tid. Slik mener vi at vi har fått større grunnlag for forstå og se kvinnene og slik lage mest mulig sannferdige portretter av på hvilke måter de har blitt merket av historien. Det var en lang prosess å lære seg å forstå hvordan nærme seg mennesker med traumer, i en intervjusituasjon. Derfor har det vært viktig å nettopp bruke lang tid, for å skape tillitt og for å klare å se nyanser i historiene som ble fortalt oss.

Pressepakke

SJU KAMMERS frontsøstre

Dokumentar 68 min, Norge, 2011

I Purcells opera *Dido og Aenaes*, ender Dido sitt eget liv med ordene "Husk meg, men glem min skjebne". SJU KAMMERS legemliggjør denne klagesang med seks kvinner traumatisert av krig, fra å tjene som Røde Kors sykepleiere ved frontene under andre verdenskrig.

Nær døden avslører de noen av sine mest sjelsettende minner - en poetisk reise inn i lenge lukkede rom.

Norge er okkupert av Nazi-Tyskland. Hitler driver tofrontskrig i Europa og lider enorme tap på Østfronten. Behovet for hjelp er kritisk. I Norge beslutter det Norske Røde Kors å sende sykepleiere ut til frontene for å pleie sårede tyske soldater, men også soldater med andre nasjonaliteter. Mange av disse jentene var bare atten år. Disse kvinnene blir kalt Frontsøstre. Etter krigen ble Frontsøstre utsatt for et av de strengeste krigsoppgjørene i Europa. Sammen med 50 000 andre nordmenn ble de dømt for landssvik. Dette til tross for protester fra blant annet det Internasjonale Røde Kors. Frontsøstre ble satt i fengsel, fikk straffer i form av bøter og inndragelse av lønn, og ble fradømt borgerrettigheter. De fleste opplevde offentlig fordømmelse.

I livets siste fase må alle gjøre opp regnskap for det livet som snart er forbi. For noen mennesker har tiden de blir født inn i stor innvirkning på de valg som blir tatt. Kvinnene i dokumentarfilmen *SJU KAMMERS* reiste ut med et ønske om å hjelpe - et valg som skulle føre til at de ble assosiert med noen av de mest grusomme handlingene i det tjuende århundret. Vi møter seks kvinner som mot slutten av livet, endelig tør å fortelle sin historie. I en nær og vår skildring snakker frontsøstre for første gang.

En ny begynnelse

Gjennom seks atskilte portretter fortelles en historie som til sammen viser et mørkt kapittel i den norske etterkrigshistorien. Det er både historien om vår felles nasjonale fortid, samtidig som den beskriver innsiden av levde liv. De små øyeblikkene et menneskeliv er satt sammen av, de tilfeldige møtene og konsekvenser av valg man tar.

Filmen hadde premiere ved filmfestivalen i Haugesund 24. august i år og skal vises på NRK 1 Fakta på lørdag, 05. oktober. Den ble også plukket ut til Nordisk Panorama i Århus i september, som en av to norske filmer i hovedprogrammet.

Historien som ikke vil fortelles

I perioden 1999-2008 jobbet Karoline Grindaker som reiseleder for de Hvite Bussene som tar med skoleungdom til Auschwitz. Ved en tilfeldighet hørte hun historien om Frontsøstre. Sammen med Hilde Kjøs startet hun det tidkrevende arbeidet med å finne disse kvinnene. Mange av de hadde byttet navn, hemmeligholdt sin historie for omgivelsene, noen hadde flyttet ut av landet og flesteparten var døde. Mange av kvinnene orket heller ikke å stå fram av hensyn til konsekvensene dette kunne få for familien. Noen hadde ikke fortalt om fortiden til sine egne barn.